

▶ **Att.: Jesper Diernisse Langsted**
Nybrogade 2, 1203 København K
Kulturministeriet
jdl@kum.dk

Fremsendt pr. e-mail til jdl@kum.dk, ascl@kum.dk og zeog@kum.dk.

Dansk Teaters høringssvar over forslag til lov om ændring af lov om ophavsret

Kulturministeriet har den 10. marts 2023 sendt forslag til lov om ændring af lov om ophavsret (gennemførelse af DSM-direktivet) i høring. Lovforslagets primære formål er at implementere de resterende dele af det europæiske DSM-direktiv i ophavsretsloven.

Dansk Teater takker for muligheden for at afgive høringssvar om forslaget.

Dansk Teater er selvsagt enig i direktivets målsætning om at implementere regler, der har til formål at skabe en rimelig balance mellem ophavsmænd og andre rettighedshaveres interesser på den ene side og brugerne på den anden.

Dansk Teater er en arbejdsgiver- og brancheorganisation for mere end 80 professionelt producerende teatre og varetager teatrenes juridiske, overenskomstæssige og politiske interesser.

Da vores medlemmers eksistensgrundlag er kunstnerisk virke, der konstant bruger, skaber og fremviser ophavsretligt beskyttet materiale, ønsker Dansk Teater, at de ophavsretlige rammer understøtter det kreative økosystem i det indre marked såvel som i Danmark. Et økosystem, der i dansk regi er underlagt den såkaldte "danske rettighedsmodel", der ikke altid har den rette balance mellem de skabende/udøvende kunstnere og de teaterproducenter, der ønsker at gøre kunsten tilgængelig for så stort et publikum som muligt – både analogt og digitalt.

Vedrørende: Forslaget til tilføjelse § 53, stk. 1 om, at rettighedshaverne skal modtage passende og forholdsmæssigt vederlag

Bestemmelsen indføres med det formål at beskytte de skabende/udøvende kunstnere som den angiveligt "svage" part i aftaleforhold om brug og videreudnyttelse af deres skabende/udøvende indsat – det ophavsretligt beskyttede materiale. Der indføres i forslaget til bestemmelsen et krav om, at vederlag for hel eller delvis overdragelse af ophavsretten skal være passende og forholdsmæssigt.

Dansk Teaters erfaring fra scenekunstmrådet i Danmark er, at ophavsmændene og de udøvende kunstnere (og diverse rettighedsorganisationer) i forhandlingerne med f.eks. scenekunstproducenter/teatre om overdragelse af udnyttelsesrettigheder, ikke står i en svag forhandlingsposition.

Dette kan bl.a. forklares med de mægtige og velkonsoliderede rettigheds- og forvaltningsorganisationerne i Danmark, der i stor grad varetager forhandling og prisfastsættelse af udnyttelsesrettigheder på vegne af de skabende/udøvende kunstnere. Disse organisationer har – bl.a. i kraft af kollektive midler fra den sekundære rettighedsudnyttelse – flere ressourcer end f.eks. teatrene, der ikke på samme måde som film/tv-producenter er tillagt egentlige producentrettigheder i den nuværende ophavsretslov.

Teatrene har ikke et kollektivt organ til at forhandle vilkår og priser for udnyttelsesrettigheder på scenekunstmrådet. Vilkår og løn for de primære udnyttelsesrettigheder på teatrene aftales så vidt muligt via de kollektive overenskomster. Eventuelle sekundære udnyttelsesrettigheder er det aldrig lykkedes at få en mere generel aftale om med de mange rettighedshavere (dramatikere, instruktører, skuespillere, scenografer, komponister, musikere m.fl.)

Skabende og udøvende kunstnere har ret til rimelig og fair betaling, samt vilkår for brug af deres rettigheder, men det er vigtigt for Dansk Teater at pointere, at oplevelsen på scenekunstmrådet ikke er, at rettighedshaverne kan betragtes som den svage part.

I forhold til lovforslagets bestemmelser om et vederlags "passende" størrelse fremgår det af bemærkningerne, at et engangsvederlag (buy-out) som udgangspunkt ikke vil anses som passende i lovens forstand. Dette er i overensstemmelse med direktivets betragtning 73, som dog nok så vigtigt tillader de enkelte medlemsstater at implementere konkrete tilfælde, hvor engangsvederlag er passende.

Teatrene er ofte underlagt økonomiske rammer/bevillinger, der ikke rummer de store muligheder for at forgyldte de medvirkende – hverken i de oprindelige ansættelseskontrakter eller ved eventuel efterfølgende rettighedsudnyttelse. Ofte vil netop en "upfront-frikøbsordning" for en afgrænset tidsperiode være den måde, hvor et projekt kan realiseres. Som f.eks. digitale forestillinger under Corona-krisen, hvor teatrene var lukket for publikum, eller lydoptagelser (f.eks. audiowalk) hvor skuespillere indlæser et manuskript, eller hvor en optagelse af stemmer/indtalingen skal anvendes som element i en fysisk forestilling.

Vi er således tilfredse med, at Kulturministeriet i sine bemærkninger angiver at der fortsat – også efter en lovændring – er situationer, hvor brug af engangsvederlag vil være passende (Implementering af betragtning 73). Dog kan vi være bekymrede for at disse situationer, med en lovændring, vil blive unødigt indskrænket og modarbejde en praksis i scenekunstbranchen, hvor denne model har været anvendt.

Vi vil gerne atter understrege, at teaterbranchen er en særlig sektor med unikke udfordringer og behov. Teaterproduktioner kræver ofte medvirken af mange kunstneriske discipliner, der alle nyder ophavsretlig beskyttelse som skabende og udøvende kunstnere. Teatrene i Danmark har som hovedregel en helt anden og mindre økonomi end f.eks. streamingtjenester, tv-selskaber m.fl., og det er derfor vigtigt, at det nye lovforslag tager hensyn til, at det *passende og forholdsmæssig* vederlag tager sit udgangspunkt i reelt sammenlignelige brancher.

På baggrund af ovenstående bemærkninger, undrer det Dansk Teater, at ministeriet foreslår at implementere § 53, stk. 2 som en beskyttelsespræceptiv bestemmelse, der ikke kan fraviges til skade for rettighedshaveren – men derimod kan fraviges til skade for brugeren. Brugere bør nyde en tilsvarende beskyttelse mod urimelige vederlagskrav, og

rettighedshaverne/organisationer bør derfor ikke kunne opkræve et upassende og uforholdsmæssigt stort beløb af brugeren.

Vedrørende: Forslaget til tilføjelse § 57, stk. 1 om erhververnes oplysningspligt

Dansk Teater er bekymrede for at den udvidede oplysningspligt i forhold til rettighedshaverne kan medføre en stor administrativ byrde for teatrene. Mange teatre har ofte kun en mindre administrativ stab og det kan potentielt gå udover teatrets sammenhængskraft, hvis personalet skal bruge tid på at sende store mængder data og dokumentation til rettighedshaverne.

Derfor bifalder Dansk Teater ministeriets vurdering af, at oplysningspligten er begrænset (skal være proportional) og at oplysningspligten kun gælder over for rettighedshavere, hvis beskyttede værker i væsentligt omfang medvirker i værkets/forestillingerernes helhed.

Dog vil vi stadig understrege, at afhængig af hvordan denne regel håndhæves i praksis, kan det være administrativt og økonomisk bebyrdende i forhold til teatrene, hvis de skal bruge mange arbejds- og løntimer på at dokumentere vederlagsberegningen.

Vedrørende: Forslaget til § 55 a om aftalejustering

Denne bestemmelse, der udvider og supplerer bestemmelsen i aftalelovens § 36, giver rettighedshaverne mulighed for at få efterjusteret et aftalt/fastsat vederlag, hvis vederlaget anses for urimeligt. Det er derimod ikke muligt for brugere/rettighedserhververe at få efterjusteret et aftalt urimeligt vederlag.

Vedrørende: Forslag til § 55 b om alternativ tvistløsning for tvister vedr. §§ 55 og 55 a

Dansk Teater mener, at det kan være fordelagtigt, at ophavsretlige tvister vedrørende betaling behandles af et administrativt ekspertpanel i form af f.eks. Ophavsretslicensnævnet. Både i forhold til sagsbehandlingstid og for at sikre den nødvendige fagkundskab og praksisviden indenfor ophavsretten.

Med venlig hilsen

Dansk Teater

Peter Mark Lundberg, direktør

Spørgsmål kan rettes til

Adea Basha, juridisk konsulent. T: 31 12 28 85 E: adea@danskteater.org

Dansk Teater – Branche- og arbejdsgiverorganisation for professionelt producerende teatre og scenekunstkompanier i hele Danmark